

י"ז טבת תש"פ
14 ינואר 2020
סימוכין: 601145919
(במענה נא ציינו מספרנו)

טיפולים של מקצועות הבריאות בקופות החולים ובמערכת החינוך לתלמידים הלומדים בחינוך המיוחד

רקע

מטרתו של מסמך זה הוא להגדיר את הקשר בין מערכת הבריאות והחינוך בנושא מתן טיפולים ממקצועות הבריאות, כדי לטייב את השירות להורים ולילד הלומד בחינוך המיוחד.

בבניית המסמך השתתפו ראשי התחום בקופות החולים, אנשי מקצועות הבריאות העובדים במשרד הבריאות ובמשרד החינוך ובקופות החולים. הישיבות התקיימו במליאה ובתת וועדות סקטוריאליות.

המסמך מחייב את קופות החולים ואת כלל המחוזות במערכת החינוך- רשמי ומוכש"ר- חרדי ולא חרדי.

מטרות הוועדה

1. קביעת קריטריונים מקצועיים להנחיית רצף טיפולי לילדים המקבלים שירותי חינוך מיוחד במקצועות הבריאות (קלינאות תקשורת, ריפוי בעיסוק ופיזיותרפיה), בין מערכת החינוך והבריאות.
2. יצירת תקשורת ודרכי עבודה משותפים בין צוותים של מקצועות הבריאות במערכת החינוך לבין אלו של קופות החולים.

העקרונות המנחים

1. המסגרת החינוכית, בה נמצא התלמיד במרבית שעות היום, הינה סביבתו הטבעית ומאפשרת טיפול ושיתוף פעולה של הצוות החינוכי והטיפולי של הילד - עמו ועם משפחתו.
2. משרד החינוך יידע את ההורים, בהיעדר מענה טיפולי במסגרת החינוכית, וזאת מבלי להסיר את אחריותו לפעול לגיוס מטפלים ממקצועות הבריאות או ממלאי מקום מהתחום.
3. הטיפול של מטפלים ממקצועות הבריאות, יעשה ע"פ מודל ה ICF המחייב נקיטת פעולות חברתיות לצד רפואיות וזאת לשם קידום ההשתתפות של התלמיד בסביבה הלימודית והחברתית.
4. הטיפול יינתן ע"פ הקוד האתי של כל אחד מהמקצועות.

חוקים ונהלים בבסיס שיתוף הפעולה

- חוק ביטוח בריאות ממלכתי, 1994
- חוק חינוך מיוחד, 1988 ותיקון 11 לחוק חינוך מיוחד, 2018
- חוק חינוך חנים לילדים חולים, 2001
- החוק להסדרת מקצועות הבריאות, 2008
- חוזר מנהל רפואה 19/2013

נושאים שהוסכמו על הצדדים

1. על פי חוק החינוך המיוחד 1988, על משרד החינוך לספק לילדי החינוך המיוחד שירותים נלווים הכוללים גם טיפולים פרא רפואיים (כלשון החוק) של מקצועות הבריאות: פזיותרפיה, ריפוי בעיסוק וקלינאות תקשורת.

החלטה של ועדת זכאות ואפיון לקבלת שירותי חינוך מיוחדים, מקנה זכות לקבלת שירותים נלווים במסגרות החינוך המיוחד. סוג הטיפול אשר יקבל כל ילד, יקבע על פי שיקול הדעת המקצועי של הצוות הרב מקצועי ובתיאום עם הורי התלמיד.

2. על פי חוזר מנהל רפואה 19/2013 על הקופות לספק טיפולים של מקצועות הבריאות, גם לילדים הלומדים בחינוך המיוחד, בהתאם לצורך הילד (בנוסף לשירותים אותם הוא מקבל בבית הספר וללא תלות בהם) ועל פי ממצאי הערכה ושיקול דעת מקצועי של הגורם המקצועי בקופה.

3. ככלל, יש להימנע מהפניה לטיפול של ילדים ממערכת אחת לשנייה ללא צורך מהותי: אנשי מקצוע בקופות החולים יתנו הערכה וחוות דעת מקצועית, וימנעו מלהמליץ על סוגי מסגרות חינוך ועל סוגי תמיכות שונות במערכת החינוך (סייעות וטיפולים ספציפיים). צרכי הילד במערכת החינוך יקבעו על ידי אנשי המקצוע במערכת החינוך.

4. מטפלים ממערכת החינוך יפנו תלמידים לטיפול בקופות במקרים המוסכמים שלהלן, ובתיאום עם ההורים:

- שינוי במצב בריאות כגון לאחר ניתוח או אשפוז
- לצורך התאמת מכשירי שיקום וניידות / סדים
- מעקב רפואי / טיפולי החורג מנושא הלימודים
- לצורך התאמת שינויי דיור
- לתלמידים עם אבחנות פסיכיאטריות שיש צורך להפנות למרפאות להפרעות נפשיות בקופות החולים
- תלמידים סומטיים עד גיל 18 כמפורט בחוזר מס 2002/42 של משרד הבריאות – לטיפולים הדרושים בנוסף לניתן במערכת החינוך (מתן הטיפולים יהיה עפ"י שיקול הדעת של הסמכות המקצועית בקופת החולים).
- בתחום קלינאות תקשורת, מצבים ומקרים בהם ניתן להמליץ על טיפול קלינאי תקשורת במסגרת קופות החולים לילדי החינוך המיוחד:
 - צורך בהתייחסות טיפולית נוספת בתחום ספציפי או שלא ניתן לו מענה במסגרת טיפול קלינאי תקשורת במערכת החינוך, כגון: הפרעות בשטף הדיבור (F80), הפרעות קול (R49), חייך ושפה שסועים (Q37-Q35), הפרעות אכילה והאכלה, הפרעות בליעה (R13.1), אפרקסיה ואימוני שמיעה. מקרים מיוחדים בהם מחויב מקצועית טיפול נוסף שלא ניתן לספק במערכת החינוך.
 - כל הטיפולים בתחום, קלינאות התקשורת, הקשורים ישירות לנושאי למידה יטופלו במסגרת המערכת החינוכית בהתאם למשאבים הקיימים על פי הסל.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף לחינוך מיוחד

חטיבת הרפואה

המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו

Department Of Child Development & Rehabilitation

**משרד
הבריאות**

לחיים בריאים יותר

נספח 1 – טבלה מפרטת מתן טיפולים במקצועות הבריאות במערכת חינוך/בריאות על פי אבחנה ומסגרת החינוכית

בכל מקרה בו תלמיד הופנה לטיפול גם בקופה וניתנת תשובה שלילית מהקופה, הקופה תשלח למשפחה תשובה מנומקת בכתב המסבירה את סיבת הסירוב.

5. פניה של הורים לילדים בחינוך המיוחד לקבלת טיפולים של מקצועות הבריאות גם בקופות החולים בנוסף לניתן במערכת החינוך, תעשה תוך פירוט הטיפולים שהילד מקבל במערכת החינוך, באמצעות הגשת "דו"ח לקהילה" (נספח 2), שימולא על ידי אנשי המקצוע במוסד החינוכי.

6. אם המטפל במוסד החינוכי רואה צורך מקצועי להפניה לטיפול בקופת חולים, מומחית התחום במת"א/ רכזת המקצוע בביה"ס לחנ"מ/מדריכה מחוזית, תחתום על נספח 3

הדו"ח (נספח 2) יכלול :

- פרטים על מסגרת הטיפול (פרטני/קבוצתי, ישיר/עקיף, השתתפות הורים, היקף השעות, תדירות) במסגרת החינוכית.
- תיאור תפקודי של הילד, הכולל תוצאות הערכה סטנדרטית מתוקפת תואמת אוכלוסייה ו/או מובנית ומטרות טיפול תפקודיות עדכניות.
- הגדרה ברורה של מטרת ההפניה תחום/התפקוד אליו נדרשת ההתייחסות בטיפול הנוסף.
- רמת התפקוד לילדים עם CP בלבד תינתן לפי – GMFCS, MACS, CFCS, EDACS Mini-MACS
- 7. בשתי המערכות (חינוך ובריאות) יקבעו המטפלים מטרות טיפול תפקודיות, ברות השגה ומוגדרות בזמן. יושם דגש על הדרכת הורים ויישום הטיפול בתפקודים השונים בחיי יומיום.
- 8. מומלץ כי מטפלים ממקצועות הבריאות במערכת החינוך ומקביליהם במערכת הבריאות המטפלים באותו ילד, יהיו בקשר מקצועי ביניהם לתיאום מטרות הטיפולים, תהליכי התערבות ודרכי העבודה, בכפוף להסכמת ההורים.
- 9. דו"ח לקהילה, ימולא מקסימום פעם אחת בשנת לימודים, בכל מקצוע.
- 10. עם סיום סדרת טיפולים בקהילה, המטפל בקהילה ישלח את דו"ח סיכום הטיפול גם למטפל במערכת החינוך.

בשלב זה יש חשיבות להתייעצות של שני המטפלים - ממערכת הבריאות והחינוך לגבי הצורך בהמשך הטיפול בשתי המערכות.

בברכה,

פנינה אל - תר

**מפקחת ארצית ממונה על מקצועות הבריאות
המינהל הפדגוגי אגף א' חינוך מיוחד
משרד החינוך**

ד"ר הדר ירדני

**מנהלת המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו
משרד הבריאות**

נספח 1: מתן טיפולים במקצועות הבריאות במערכת חינוך/בריאות על פי אבחנה ומסגרת חינוכית

מתן טיפול מערכת חינוך / קופות	מסגרת חינוכית	אבחנה	קוד משה"ח	קוד icd-10
טיפול של מטפלים ממקצועות הבריאות יינתן במסגרת החינוכית	גן מעוכב התפתחות/ כיתות חנ"מ בבי"ס רגיל / ביה"ס לחנ"מ	משכל גבולי רב בעיתי	51	
טיפולים בקופות יינתנו על פי הסל כאשר:	גן מעוכב התפתחות כיתות לחנ"מ	מוגבלות שכלית התפתחותית ברמה קלה (פיגור שכלי קל)	52	F70
<ul style="list-style-type: none"> יש שינוי במצב בריאות כגון לאחר ניתוח, אשפוז לצורך התאמת מכשירי שיקום / סדים / מכשירי שמיעה 	גן למוגבלות שכלית התפתחותית / גן סיעודי / גן שיקומי בי"ס לחינוך מיוחד	מוגבלות שכלית בינונית (פיגור שכלי בינוני) וכן מחלות או תסמונות מיוחדות	98 + 53	F71
<ul style="list-style-type: none"> מעקב רפואי/טיפול לצורך התאמת שינויי דיור לתלמידים עם אבחנות פסיכיאטריות שיש צורך להפנות למרפאות לבריאות הנפש בקופות 	גן לילדים סיעודיים בי"ס לחינוך מיוחד לתלמידים עם מוגבלות שכלית התפתחותית קשה	מוגבלות שכלית קשה (פיגור שכלי חמור ועמוק)	54	F72+F73 +F78+F84 .2
<ul style="list-style-type: none"> תלמידים סומטיים (עד גיל 18) בנוסף לניתן במערכת החינוך, עפ"י שיקול הדעת של הסמכות המקצועית בקופת החולים. בהיעדר מענה טיפולי במסגרת החינוכית, וזאת מבלי להסיר את אחריות מערכת החינוך לפעול לגיוס מטפלים ממקצועות הבריאות 	בכל רמות התפקוד (GMFCS, CFCS,) (EDACS, MACS) חינוך רגיל גן או ביה"ס, במצבים של קשיים קוגניטיביים נלווים או קשיים תפקודיים אחרים יתחנך בגן עיכוב התפתחותי / שיקומי, כיתות חנ"מ בבי"ס רגיל / ביה"ס לחינוך מיוחד	שיתוק מוחי/ מוגבלות פיזית/ מחלות ניווניות	98 ,59	G80-G83 לפי icd-10- cm (אמריקאי)

קוד icd-10	קוד משה"ח	אבחנה	מסגרת חינוכית	מתן טיפול מערכת חינוך / קופות
F84	56	אוטיזם- רצף ASD	חינוך רגיל, גני תקשורת, כיתות תקשורת בחינוך רגיל, בתי ספר לחינוך מיוחד	
F93+F94+F98.8	57	הפרעות נפשיות	חינוך רגיל, גנים לחנ"מ ייחודיים לאבחנה כיתות חנ"מ בבי"ס רגיל בית ספר לחנ"מ	
F91+ F92	55	הפרעות התנהגות רגשיות עם ADHD	חינוך רגיל גנים חנ"מ להפרעת נפשיות, גני חנ"מ שפה או עיכוב התפתחותי כיתות חנ"מ בבי"ס רגיל בתי ספר לחנ"מ	טיפול של מטפלים ממקצועות הבריאות יינתן במסגרת החינוכית טיפולים בקופות יינתנו על פי הסל כאשר: <ul style="list-style-type: none"> יש שינוי במצב בריאות כגון לאחר ניתוח, אשפוז לצורך התאמת מכשירי שיקום / סדים /מכשירי שמיעה מעקב רפוא/טיפולי לצורך התאמת שינויי דיור לתלמידים עם אבחנות פסיכיאטריות שיש צורך להפנות למרפאות לבריאות הנפש בקופות תלמידים סומטיים (עד גיל 18) בנוסף לניתן במערכת החינוך, עפ"י שיקול הדעת של הסמכות
	60	חרשות/ כבדות שמיעה	חינוך רגיל, גנים לחינוך מיוחד לכבדי שמיעה כיתות חנ"מ לכבדי שמיעה בתי ספר לחנ"מ	

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

מדינת ישראל

חטיבת הרפואה

המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו

Department Of Child Development & Rehabilitation

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף לחינוך מיוחד

<p>המקצועית בקופת החולים.</p> <ul style="list-style-type: none"> בהיעדר מענה טיפולי במסגרת החינוכית, וזאת מבלי להסיר את אחריות מערכת החינוך לפעול לגיוס מטפלים ממקצועות הבריאות 	<p>גן רגיל או כיתה רגילה</p> <p>בי"ס לחנ"מ</p>	<p>עיוורון/ לקות ראייה</p>	<p>61</p>	
	<p>חינוך רגיל</p> <p>גן חנ"מ עיכוב התפתחותי</p> <p>כיתה א' רגילה</p> <p>כיתה א' חנ"מ בבי"ס רגיל</p>	<p>עיכוב התפתחותי</p>	<p>62</p>	<p>F83+F82+F98</p>
	<p>בדומה לקוד 62</p>	<p>עיכוב שפתי</p>	<p>63</p>	<p>F80+F80.0</p> <p>+F80.1+F80.2</p> <p>F80.8+F80.9+</p>

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף לחינוך מיוחד

חטיבת הרפואה

המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו

Department Of Child Development & Rehabilitation

נספח 2 – דו"ח עבור גורמים בקהילה

להוסיף : לוגו המת"א/המסגרת החינוכית

דו"ח עבור גורמים בקהילה

תאריך כתיבת הדו"ח: _____

חלק א: פרטי התלמיד

שם התלמיד/ה: _____ ת.ז.: _____ תאריך לידה: _____ דרגת כיתה _____

אבחנות: _____ רמת סיווג (לתלמידים עם שיתוק מוחי) _____

שם המוסד החינוכי שבה לומד/ת התלמיד/ה _____ אפיון אוכלוסיית המוסד החינוכי _____

לכל תלמיד/ה נבנית תכנית לימודים אישית, שבבנייתה וביישומה שותפים כלל אנשי הצוות העובדים עם התלמיד/ה במסגרת חינוכית זו. סוגי ההתערבות הטיפולית נקבעים בהתאם למטרות התכנית האישית, בהתאם לצרכיו/ה של התלמיד/ה ולמשאבים הקיימים.

סוגי הטיפולים ממקצועות הבריאות אותם מקבל/ת התלמיד/ה:

סוגי הטיפולים	ריפוי בעיסוק	פיזיותרפיה	הפרעות בתקשורת	טיפול באמנויות
אופן מתן הטיפול: (יחידני/ זוגי/ קבוצה/כיתה/ הדרכת צוות)				
מס' טיפולים בשבוע				
שמות המטפלים				

שמות אנשי הצוות הרלוונטיים לדו"ח:

שם מטפל ממקצועות הבריאות: _____ מקצוע: _____

שם המורה/גננת: _____ שם מורה/גננת השילוב: _____

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף לחינוך מיוחד

חטיבת הרפואה

המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו

Department Of Child Development & Rehabilitation

חלק ב. דו"ח תפקודי – סיכום הצוות הרב מקצועי-חינוכי – (רקע לימודי, התנהגותי, רגשי, תקשורת-חברתי, ניידות, טיפול עצמי, הכנה לחיים, ופנאי) על סמך התל"א/תח"י/תח"א של התלמיד

חלק ג. דו"ח סיכום בתחום הטיפול הרלוונטי

יש לרשום ציוני כלי הערכה סטנדרטים (פורמאליים)

תחום טיפול: _____ שם המטפל/ת: _____ מספר רישיון: _____

פרטי התקשרות (כתובת מייל ו/או טלפון): _____

תאריך ההערכה: _____

כלי הערכה בהם נעשה שימוש:

שם כלי הערכה	ציון	הערות

סיכום הערכה ואבחון:

מטרות ההתערבות הטיפולית: _____

מהלך ההתערבות הטיפולית (יצירת קשר, נושאים מרכזיים, גישות ואמצעים טיפוליים, הישגים תפקודיים שהושגו): _____

מטרת ההפניה לטיפול בקהילה (יש למלא מתוך חוזר "רצף הטיפולים", סעיף 4) _____

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף לחינוך מיוחד

חטיבת הרפואה

המחלקה להתפתחות הילד ושיקומו

Department Of Child Development & Rehabilitation

**משרד
הבריאות**

לחיים בריאים יותר

לסיכום: _____

שם המטפל/ת _____ חתימת המטפל/ת: _____

חתימת מחנכת/מנהלת הגן: _____

חתימת מורה/גננת שילוב (במידה והתלמיד/ה מקבל/ת תמיכה זו): _____

*שם מומחית תחום/רכזת תחום בבי"ס לחנ"מ/מדריכה מחוזית _____

*חתימת מומחית תחום/רכזת תחום בבי"ס לחנ"מ/מדריכה מחוזית _____

יש לעיין במסמך רצף הטיפולים שנכתב בשיתוף משרד החינוך והבריאות ומהווה בסיס ל"דוח לקהילה".
המסמך מופיע באתר האגף לחינוך מיוחד.

הערה: יש למלא את הדו"ח במחשב, על ידי כתיבה על הסימונים האפורים

*חתימת מומחית התחום נדרשת רק במידה והפניה היא ביוזמת מטפל ממקצועות הבריאות, ואינה נדרשת כאשר מדובר בפניית ההורה.